

Mål C-45/22

Sammanfattning av begäran om förhandsavgörande enligt artikel 98.1 i domstolens rättegångsregler

Datum för ingivande:

20 januari 2022

Domstol som begär förhandsavgörande:

Tribunal du travail francophone de Bruxelles (Belgien)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

4 januari 2022

Sökande:

HK

Svarande:

Service fédéral des Pensions (SFP)

1. Föremålet för och uppgifter om tvisten

- 1 HK uppbär pension för arbete han utfört som anställd i Belgien och Spanien.
- 2 Hans hustru, som varit anställd i Belgien, Spanien och Finland, avled den 29 november 2016.
- 3 HK har därför rätt till efterlevandepension. Den behöriga spanska institutionen betalade ut hans efterlevandepension utan att tillämpa något tak för kumulering med andra pensioner. Däremot tillämpar de behöriga belgiska och finska institutionerna ett sådant tak.
- 4 Genom beslut av den 18 september 2019 har Service fédéral des Pensions (den federala pensionsmyndigheten, Belgien) utbetalat HK:s belgiska efterlevandepension.
- 5 HK bestrider beräkningen och särskilt tillämpningen av de unionsrättsliga reglerna om förbud mot kumulering.

2. Aktuella bestämmelser

A. *Unionsrätt*

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen.

- 6 I artikel 53 med titeln ”Bestämmelser om förhindrande av sammanträffande av förmåner” anges följande:

”1. Sammanträffande av förmåner vid invaliditet, ålderdom och till efterlevande som beräknas eller utges på grundval av försäkrings- och/eller bosättningsperioder som har fullgjorts av samma person skall betraktas som sammanträffande av förmåner av samma slag..

2. Sammanträffande förmåner som inte kan betraktas som förmåner av samma slag enligt punkt 1 skall betraktas som sammanträffande av förmåner av annat slag.”

- 7 I artikel 55 med titeln ”Sammanträffande av förmåner av annat slag” anges följande:

”1. Om det är en förutsättning för uppbärandet av förmåner av annat slag eller annan inkomst att de bestämmelser om förhindrande av sammanträffande som föreskrivs i den berörda medlemsstatens lagstiftning skall tillämpas på

a) två eller flera oberoende förmåner, skall de behöriga institutionerna dela beloppen för förmånen eller förmånerna eller den andra inkomsten så som de har beaktats med det antal förmåner som omfattas av dessa bestämmelser;...”

3. Parternas ståndpunkter

- 8 Parterna är överens om att de aktuella förmånerna i förevarande fall utgör ”förmåner av annat slag” och att två efterlevandepensioner omfattas av en nationell kumuleringsregel, nämligen den belgiska och den finska efterlevandepensionen.

- 9 Parterna anser också att den belgiska kumuleringsregeln således mildras av artikel 55.1 a i förordning (EG) nr 883/2004. Parterna är däremot oense om hur den ska tillämpas.

A. *Den federala pensionsmyndigheten*

- 10 Den federala pensionsmyndigheten anser att uttrycket ”så som de har beaktats” i artikel 55.1 a i förordning (EG) nr 883/2004 endast avser den del av förmånerna som beaktas för att begränsa kumulering av förmåner med förmåner av annat slag,

det vill säga det belopp som överskrider taket för kumulering. Enligt myndigheten är det de förmånsbelopp som beaktats för att minska efterlevandepensionen (i förevarande fall 11 418,87 euro, vilket motsvarar den del av ålderspensionerna som överstiger taket för kumulering) som ska delas med antalet efterlevandepensioner som omfattas av reglerna om förbud att kumulering dessa med förmåner av annat slag (i detta fall den belgiska och den finska efterlevandepensionen, medan den spanska efterlevandepensionen inte minskats). Detta belopp delat med 2 (belgisk och finsk efterlevandepension som omfattas av ett övre tak) dras sedan av från efterlevandepensionen.

- 11 Beräkningen sker i huvudsak på följande sätt:

Efterlevandepension: 7 638,46 euro

Tak för kumulering: 16 458,42 euro (110 % av den fullständiga efterlevandepensionen).

Ålderspensioner som ska beaktas : 20 238,83 euro

Beräkning av överskridande av taket för kumulering :

7 638,46 euro (beloppet för efterlevandepensionen) + 20 238,83 euro (total ålderspension) – 16 458,42 euro (tak för kumulering) = 11 418,87 euro.

Beräkning av reducerad efterlevandepension:

7 638,46 euro – 11 418,87 euro

2

(det överskjutande beloppet delat med antalet efterlevandepensioner som omfattas av kumuleringsreglerna, i detta fall de belgiska och finska efterlevandepensionerna) = 1 929,03 euro

- 12 FPM konstaterar vidare att de finska myndigheterna gick till väga på exakt samma sätt vid beräkningen av den finska efterlevandepensionen som delgavs HK den 10 november 2017.

B. HK

- 13 HK anser att artikel 55.1 a i förordning (EG) nr 883/2004 avser de av den pensionsberättigades inkomster som beaktas i de nationella bestämmelserna om förbud mot kumulering och att det är de övriga pensionernas belopp som sådana som ska delas med två.
- 14 DHK:s beräkning skiljer sig därför från den federala pensionsmyndighetens på denna punkt:

Beräkning av överskridandet av taket för ackumulering :

7 638,46 euro (beloppet för efterlevandepension) + 20 238,83 euro

2

(den totala ålderspensionen delad med antalet efterlevandepensioner som omfattas av kumuleringsreglerna, i detta fall belgiska och finska efterlevandepensioner) – 16 458,42 euro (tak för kumulering).

= 1 299,45 euro

Beräkning av reducerad efterlevandepension:

7 638.46 euro – 1 299.45 euro = 6 399.01 euro

4. Arbetsdomstolens bedömning

- 15 HK:s situation har en dubbel utlandskoppling då han personligen får belgisk och spansk ålderspension och, efter sin hustrus död, även belgisk, spansk och finsk efterlevandepension, eftersom hans hustru hade arbetat och bidragit till pensionssystemet i olika medlemsstater (Belgien, Spanien, Finland).
- 16 Den belgiska lagstiftningen tillåter kumulering av efterlevandepension och ålderspension upp till ett tak motsvarande 110 procent av det belopp för efterlevandepensionen som skulle ha beviljats den efterlevande maken för en hel karriär.
- 17 Genom förordning (EG) nr 883/2004, som genomför artikel 48 i EUF-fördraget, samordnas medlemsstaternas sociala trygghetssystem. Förordningen reglerar särskilt reglerna om förbud mot kumulering i medlemsstaternas lagstiftning och ersatte förordning 1408/71. EG-domstolen har vid upprepade tillfällen erinrat om att ”bestämmelserna i såväl förordning nr 1408/71 som förordning nr 883/2004 inte reglerar ett gemensamt system för social trygghet, utan endast har till syfte att säkerställa samordning mellan de olika nationella system som fortsätter att gälla” (dom av den 21 februari 2013, Salgado González, C-282/11, EU:C:2013:86, dom av den 7 december 2017, Zaniewicz-Dybeck, C-189/16, EU:C:2017:946, och dom av den 21 oktober 2021, Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Warszawie, C-866/19, EU:C:2021:865, punkt 25).
- 18 Kumulering av efterlevandepensionen efter en anställd och de olika ålderspensionerna (belgiska och utländska) måste betraktas som en kumulering av förmåner av annat slag. Förmåner som beräknas på grundval av två olika personers yrkeskarriärer kan inte betraktas som förmåner av samma slag. I detta fall beräknades HK:s belgiska efterlevandepension på grundval av hans avlidna hustrus yrkeskarriär, medan hans belgiska och spanska ålderspension beviljades

på personlig basis, på grundval av hans egen yrkesverksamhet. Det är därför inte fråga om förmåner av samma slag här.

- 19 Enligt de framlagda beräkningarna har HK rätt till efterlevandepension enbart genom tillämpningen av artikel 55.1 a i förordning nr 883/2004. En annan arbetstagare som på grund av sin anställning uppbär belgisk ålderspension med ett belopp som motsvarar det som HK uppbär, det vill säga ett belopp på 20 238,83 euro, skulle inte ha fått någon efterlevandepension alls i Belgien.
- 20 HK befinner sig därför i en mer fördelaktig situation på grund av tillämpningen av unionsbestämmelserna.
- 21 Regeln i artikel 55.1 a i förordning (EG) nr 883/2004 fanns inte som sådan i den tidigare förordningen nr 1408/71. I artikel 46c.1 i den förordningen föreskrevs närmare bestämt följande:

”Om uppbärandet av förmåner av annat slag eller av annan inkomst medför minskning, innehållande eller indragning av två eller flera förmåner som avses i artikel 46.1 a iskall de belopp som inte skulle utbetalas vid en strikt tillämpning av bestämmelserna om minskning, innehållande eller indragning i de berörda medlemsstaternas lagstiftning delas med det antal förmåner som skall minskas, innehållas eller indragas”.
- 22 Artikel 55.1 a i förordning nr 883/2004 verkar således ha inneburit en ändring av den regel som föreskrivs i artikel 46c.1 i förordning nr 1408/71. Enligt en första doktrin är det således inte längre beloppet för den förmån som inte betalas ut som ska delas, utan de förmåner eller inkomster som beaktas vid tillämpning av regeln om förbud mot kumulering.

Enligt en annan doktrin ska däremot, om flera självständiga förmåner ska minskas samtidigt genom tillämpning av sådana regler, det belopp som minskningen, innehållandet eller indragningen avser delas med antalet förmåner som ska minskas, innehållas eller dras in.
- 23 Arbetsdomstolen konstaterar att det i förevarande fall föreligger ett problem med tolkningen av regeln i artikel 55.1 a i förordning nr 883/2004 och anser att det är nödvändigt att hänskjuta de två frågor som anges nedan till EU-domstolen för ett förhandsavgörande.

5. Frågor som har hänskjutits för förhandsavgörande

- 24 Arbetsdomstolen hänskjuter följande frågor för ett förhandsavgörande:
 - Ska regeln i artikel 55.1 a i förordning (EG) nr 883/2004 – enligt vilken de behöriga institutionerna ska dela beloppet för den förmån/de förmåner eller andra inkomster så som de har beaktats med antalet förmåner som omfattas av dessa bestämmelser – tolkas så, att de inkomster så som de har beaktats vid

tillämpningen av förbudet mot kumulering av förmåner ska delas med antalet efterlevandepensioner som omfattas av förbudet mot kumulering av förmåner?

- Ska regeln i artikel 55.1 a i förordning (EG) nr 883/2004 – enligt vilken de behöriga institutionerna ska dela beloppet för den förmån/de förmåner eller andra inkomster så som de har beaktats med antalet förmåner som omfattas av dessa bestämmelser – tvärtom tolkas så, att det inte är de inkomster så som de har beaktats vid tillämpningen av bestämmelsen om förbud mot kumulering, utan snarare den del av inkomsterna som överstiger ett tak för kumulering, såsom föreskrivs exempelvis i den nationella bestämmelsen i fråga, som ska delas med antalet efterlevandepensioner som berörs av bestämmelsen om förbud mot kumulering?